

Best Practices Groep knoopt er weer een jaar aan vast

Bietenclub bevalt best

Afgelopen winter zou Suiker Unie de laatste van een serie Best Practices-groepen afsluiten. Een club bietentelers in het gebied Voorne Putten/Hoeksche Waard/eiland van Dordrecht bevalt de aanpak echter zo goed, dat zij door wil. „Je bent veel bewuster met je teelt bezig.”

Onder de rook van Rotterdam verzamelt zich vandaag een groep telers op het akkerbouwbedrijf van Wout Lugtenburg in Geervliet. Het gaat om een Best Practices-groep van Suiker Unie, bestaande uit akkerbouwers van Voorne Putten, uit de Hoeksche Waard en van het eiland van Dordrecht. Met een gaskachel, een pot koffie en een stapel gevulde koeken is het goed toeven in de bescheiden werkplaats van Lugtenburg. De sfeer is al snel als in een vriendengroep en dat laat volgens Agrarische Dienst medewerker Erik Roelfsema van Suiker

Unie meteen zien waarom een kleine club van twaalf telers zo goed werkt. „Je legt toch allemaal je cijfers op tafel. Dat vraagt om openheid.” De rest van Nederland hoeft die cijfers overigens niet te zien, kreeg AkkerMagazine van tevoren te horen. De resultaten blijven dus anoniem. Als ook de laatste deelnemer zich heeft gemeld, en de kachel ermee ophoudt, is het tijd om een rondje te maken door de schuur van Lugtenburg. Het is de gebruikelijke opzet van een bijeenkomst. Eerst even bijpraten terwijl je bij een collega tussen de

machines doorloopt. Terloops komen dan ook even de uien, aardappelen en andere gewassen ter sprake. Lugtenburg heeft net pootaardappelen opgehaald – het is eind februari – waardoor het voorjaarsgevoel al aardig wordt aangewakkerd. De knollen staan nog op de kipper en worden eerdaags in Joppe-zakken gedraaid.

Over de vorst

Lugtenburg heeft zijn bietenzaaimachine al in de aanslag staan. De akkerbouwer zit niet op

Deelnemers

heel vroege grond maar is sinds zijn deelname aan de studieclub wel iets vroeger gaan zaaien. Op basis van ervaringen van collega's heeft hij namelijk besloten om zijn tamelijk zware klei, variërend van pleksgewijs 30 tot overwegend 50 procent afslibbaar, over de vorst klaar te leggen. Hierdoor hoeft hij in het voorjaar geen bewerking meer uit te voeren en kan hij zo zaaien. „Dat scheelt al gauw een paar dagen wachten, omdat je minder diep de grond in hoeft.“

Deze keer was hij zelfs al in november in de weer met de kopeg. „Het was zo droog, dat ik hem alvast maar heb klaargelegd. Het stooft zelfs. Enkele delen heb ik over de vorst nog een keer overdwars gepakt.“ Op de vraag of hij niet bang is dat de grond te fijn komt te liggen, antwoordt hij ontkennend. Wat een collega verleidt om te zeggen: „Dan kunnen we al die Betacal wel bij jou komen brengen“, doelend op de sinds kort verplichte afname van de kalkmeststof. Ondanks een pH van 7 zou Lugtenburg het prima kunnen gebruiken voor zijn structuur. Wat hem betreft is het welkom. „Alleen jammer dat de fosfaat meetelt.“

Rhizomanie

Tegen lunchtijd rijdt het gezelschap naar het dorpshuis in Oudenhoorn. Daar houdt Roelfsema een presentatie over actuele ontwikkelingen in de teelt, terwijl er een stevige lunch wordt geserveerd. Hij gaat onder andere in op een nieuw soort emelten dat schade doet in bieten. Zo veel zelfs, dat het IRS hier proefvelden voor heeft aangelegd met uiteenlopende bestrijdingstechnieken. Chemische middelen zijn niet toegelaten. Vooral na gras of graszaad kan de schade groot zijn. Het zaaien van een grasgroenbemester onder tarwe, wat hier en daar gebeurt, lijkt hierdoor een minder goed idee.

Ook de doorbroken resistentie tegen rhizomanie komt ter sprake. Roelfsema: „We zien het nog niet terug in de kwaliteitscijfers in dit gebied, maar de Hoeksche Waard lijkt net als in de jaren '80 wel een van de gebieden die als eerste aan de beurt is. Vinger aan de pols dus.“ Enkele telers hebben inderdaad het idee dat zij meer blinkers zien dan voorheen. Maar zij hopen met de huidige rassen nog een poosje uit de voeten te kunnen, totdat er rassen zijn die de nieuwe dubbele resistentie tegen

rhizomanie combineert met resistentie tegen bietencystenaaltjes. Op dit moment gebruikt 70 procent van de telers in het gebied een ras met een verminderde gevoeligheid voor het witte bietencystenaaltje.

Gratis rooien

De tabellen met cijfers komen op tafel. Van soort grondbewerking en aantal bespuitingen tot opbrengsten en gehalten hebben de telers hun gegevens bijgehouden in het programma Unitip. De negatieve en positieve uitschieters zijn gemarkeerd met respectievelijk een rode en groene kleur. Loonwerker en akkerbouwer Rens van Bergeijk krijgt de eerste opmerking te verduren. De post met rooikosten is bij hem leeg. „Hé Rens, jij rooit gratis? Dan mag je bij mij ook wel komen rooien.“

Het verschil in saldo tussen telers en percelen blijkt groot. Het saldo eigen mechanisatie loopt uiteen van 2.400 tot 3.800 euro per hectare. Variatie in opbrengst verklaart de grootste verschillen. De bijbehorende suikeropbrengsten bedragen namelijk 12,2 en 17,2 ton per hectare. De uitschieters naar beneden blijken goed te verklaren. Daar zat 'een verhaaltje' aan de onkruidbestrijding. Het moeten doen van extra correctiebespuitingen heeft de bieten op achterstand gezet. Bij de uitschieters naar boven lijkt het vooral een kwestie van alles zo optimaal mogelijk doen. Dit begint al met het ploegen. Het effect van de zaaidatum, variërend tussen 9 maart en 17 maart met een gemiddelde van 13 maart, is niet terug te vinden. Sterker nog: twee van de best presterende percelen zijn gezaaid op 17 maart.

Afdekken

Een uitvoerige discussie ontstaat als het gaat om bewaring. Kan het uit om bij de huidige laatleveringsvergoeding je bieten op te slaan, of kun je ze maar beter vroeg afleveren? „Dit jaar heeft lang bewaren opbrengst gekost“, is de overtuiging van Basjan Niemansverdriet. „Ik heb meegedaan aan een proef waarin het verloop van het suikergehalte is gevolgd. Op 28 november werd er nog 18 procent suiker gemeten, op 30 december was dat nog maar 17,15 procent. Het verlies is dus veel groter dan de een tiende procent per week waar je nu voor gecompenseerd wordt.“ De groep wijst op de jaarinflow. Het was warmer dan in een gemiddeld najaar. Niemansverdriet: ▶

Basjan
Niemansverdriet,
Strijensas

'Lang bewaren heeft dit jaar opbrengst gekost'

Jan Willemsens,
Dordrecht

'Ik heb mijn opbrengsten zien stijgen'

Meindert den Ouden,
Zuidland

'Een goede bietenhoop is lang en smal'

Wout Lugtenburg,
Geervliet

'Zonder bewerking zaaien'

Serie studieclubs

Samen weet je meer dan alleen. De Nederlandse akkerbouwer schuwt er niet voor om zijn kennis te delen met collega's om teelten op een hoger plan te brengen. In studieclubverband komen de cijfers op tafel, worden elkaars bedrijven bezocht of helpen externe deskundigen bij het beantwoorden van vragen. AkkerMagazine brengt een aantal akkerbouwstudieclubs in beeld. Van de traditionele akkerbouwgewassen tot grove groenten, en van teeltechniek tot economie, vindt u in 2012 in iedere uitgave een verslag van een bijeenkomst. Deze keer: de Best Practices Groep Suikerbieten in het gebied Voorne Putten/Hoeksche Waard/eiland van Dordrecht.

Best Practices Groep Suikerbieten

In 2007 is de suikerindustrie gestart met een serie studieclubs waarin telers de resultaten van hun teelt grondig tegen het licht houden. Deze zogeheten Best Practices-groepen bestaan uit tien tot zestien telers die worden begeleid door een medewerker Agrarische Dienst van Suiker Unie of CSV Covas. Van grondbewerking tot bewaring delen telers ervaringen en bespreken zij alle cijfers openlijk. In totaal zijn er 29 Best Practices-groepen geweest, met opgeteld vierhonderd telers. Het studieclubverband duurt normaal gesproken twee jaar. De zuidwestelijke groep in deze reportage ging in 2008 van start. De groep is op eigen initiatief verder gegaan en komt nu twee keer per jaar bijeen.

„Dat is waar, maar mijn hoop zat op ongeveer 6 graden Celsius. Dat is dus niet echt warm.“

Toch heeft het zijn reden waarom de verliezen bij de ene hoop hoger waren dan bij de andere, weet Roelfsema. „We hebben ook genoeg hopen gehad die maximaal 0,1 procent suiker per week hebben verloren. Hopen die beschut lagen, of hoger dan 2,5 meter omhoog geduwd zijn waardoor er extra beschadigingen zijn opgetreden, gingen veel harder in kwaliteit achteruit.“

Ook de vorm van de hoop speelt mee. Meindert den Ouden uit Zuidland heeft er een uitgesproken idee over: „Een hoop moet lang en smal zijn. Je moet ze net zo bewaren

als de Veenkoloniale akkerbouwers dat doen met hun zetmeelaardappelen.“ De top van de hoop moet rond lopen, zodat het water snel genoeg van het Top-Tex vliesdoek af wil. Dat doek stoot water weliswaar enigszins af, maar laat het wel door als het er een poosje op blijft staan. Als er strenge vorst wordt voorspeld, trekt Den Ouden er een laag plastic overheen. „Dat gaat extra snel als er al vliesdoek op ligt. Dat werkt ideaal.“

Automatische piloot

Harde conclusies trekken uit de verzameling cijfers is lastig. Omstandigheden zijn overal anders en de ene afwijking verklaart niet

automatisch de andere. Neem de bemesting. Over het nut van een verse kali-gift zijn de meningen verdeeld. Eén deelnemer zweert erbij, de anderen bemesten meer op bouwplanniveau. Toch zijn er IRS-cijfers die het nut van een verse gift onderschrijven. Het is iets waar de telers wel wat meer van zouden willen weten.

Al pratend is er in een paar uur tijd een scala aan onderwerpen voorbij gekomen. Dat is volgens de telers de kracht van de bijeenkomsten. Niet op de automatische piloot, maar bewust met de teelt bezig. Jan Willemsens: „Ik mijn opbrengsten echt zien stijgen door op meerdere punten de dingen gewoon net even beter te doen.“ ■

